

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 32 (3488) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Német tengeralattjárók

62 ezer tonna ellenséges hajóteret súlyesztettek el az Atlanti és az Indiai oceánon

Angol érsekek szót emeltek a lordok házában a kormány bombázó-politikája ellen

Lisszabonból jelentik: (MTI) Az angol híroroda jelentéséből kitűnik, hogy a chichesteri érsek a lordok házában szerdán vitába szállt a kormány bombázópolitikájával. Beszédében a polgári lakosság, valamint a nem katonai és nem ipari célpontok elleni támadásra célzott.

— Vajjon tisztában van-e a kormány nemcsak azzal — mondotta — hogy milyen helyrehozhatatlan hatalmas anyagi károk keletkeznek, hanem azzal is, hogy milyen lesz az eredmény Európa népeivel való jövő kapcsolatokban, mind pedig erkölcsi szempontból? Teljes mértékben megértem — folytatta — hogy a hadiipari és szállító központok ellen indított támadásoknál polgári személyek is áldozatul esnek, de különbséget kell vonni a használt eszközök és az elérni szándékozott célok között. Néhány várost elpusztítottak azért, mert egyes részeiben bizonyos katonai vagy ipari berendezések vannak. Itt nincs arány a cél és a pusztítás között.

A hamburgi és berlini bombázásokról az érsek ezeket mondta:

— Nyíltan elismert dolog, hogy itt az elpusztítás politikájáról van szó, amit pedig a háború nem igazolhat.

A római emlékek szétrombolása olyan gyűlöletet ébresztene, amely még akkor is élne, amikor a politikai és katonai vonatkozásokat már régen elfelejték.

Lang lord érsek, Canterbury volt érseke megállapította, hogy az olyan városok, mint Hamburg, Frankfurt és Berlin ellen a közelmúltban lezajlott támadások túllépik azt a határt, amit eddig a kormány és a bombázóparancsnokságok politikájának nyilvánítottak.

Cranborne lord a kormány nevében erősen válaszolt a felszólalásra. Kijelentette, hogy a brit királyi légierő sohasem hajlott végre csak megfélemlítő támadást. A németek haditermelő képességének csökkentését más módon nem lehet elérni, mint az alkalmazott módszerekkel. A nagy német hadiüzemeket csak akkor semmisíthetik meg, ha megállítják az egész életet azokban a városokban, ahol vannak és így egészen lehetetlenné teszik, hogy a munkások dolgozhassanak. Bizonyos benne, hogy a Ház nem utasítja vissza a városok és más arcvonalok szempontjából fontos helyek bombázásának a gondolatát, már pedig ezek a városok a harcúterén vannak.

vetlen tárgyalásokban hocsátkozni a két ország különbekéjéről. Ezt a bejelentést egy svéd lap híradására Washingtonból jutatták el Helsinkibe. A Finn Távíratí Iroda

Töröklapok az angolszász-szovjet bizalomválságról

Ankara. (MTI.): A török sajtó behatóan vizsgálja azt a bizalomválságot, amely a teheráni értekezlet óta történt a Szovjet és az angolszászok között. A lapok emlékeztetnek arra az amerikai állításra, hogy a moszkvai értekezleten a négy külügyminiszter megegyezésével kiküszöbölték a 3-ik világháborút amely végzetes szerencsétlenségbe döntötte volna az emberiséget. Kérdés azonban, vajjon elhíhet-e, hogy ez a veszély elmúlt? Meg kell mondani, hogy a moszkvai és a teheráni értekezlet után kialakult remények nyomában eloszlottak. Kiderült, hogy jóformán egyetlen kérdést sem intéztek el. A lap a továbbiakban felsorolja azokat a kérdéseket,

kijelentette, hogy ez a hír valószínűtlenül hangzik, annál inkább, mert a Szovjet távíratí irodája megcáfolta az állítólagos szovjet békétpapagatózról szóló híreket.

Szofia. (MTI.) A bombakárosultak megsegélyezésére kinevezett bolgár kormánybiztos megállapította a légitámadások következtében életüket veszített családfelek családtagjaiknak folyósítandó államegély összegét. Ezerint minden családtag az életét veszített családfe után 30.000 leva államegélyt kap. Az életüket veszített családtagok után a család életben maradt tagjai összesen 30.000 leva államegélyt kapnak, amely egyenlő arányban osztandó fel a családtagok között.

amelyekben nézeteltérés van és amelyek megoldásra várnak.

Zürich. (Bud. Tud.): Moszkvából jelentik: A Háború és Munkásosztály című folyóirat arról, hogy a finneket meghívták, vegyenek részt a legközelebbi Philadelphian összejövő munkaügyi értekezleten, a következőket írja: — A nemzetközi munkaügyi hivatalnak úgy látszik, az a szándéka, hogy támogatást nyújtson Mannerheim és Tanner országának. Lehet tehát csodálkozni azon, hogy ha a szovjetországi nép azt kérdezi, tulajdonképpen mit akar tárgyalni a nemzetközi munkaügyi szervezet philadelphiai értekezletén?

Dániában megszüntették az utcai közlekedési tilalmat

Kopenhága. (MTI.) A Német Távíratí Iroda jelenti: Hivatalos német helyen közölték szerdán este, hogy Kopenhágában február 10-ki hatállyal megszüntették az éjszakai utcai közlekedési tilalmat, melyet 1943 október 28-án egy bombamerénylet után rendeltek el. A vendéglők és szórakozóhelyek korai zárójára vonatkozó rendelkezések is hatályukat veszítik.

Zágráb. (MTI.): A horvátországi par-

tizánfront felgöngyölítése a horvát és német csapatok által továbbra is nagy erővel folyik. Jelenleg Nyugatboszniában folynak a legelkeseredettebb harcok, még pedig az Una-parti Krupa, Vakuf és az ettől délre fekvő Knin környékén. Itt a halott partizánok száma 356, a foglyul ejtetteké 70 volt. A hadi-zeakmány 18 gépfegyver, 61 géppisztoly, két ágyú, 5 felszerelt löszerraktár és sok kézigranát.

Letették az esküt a fasiszta köztársasági véderő csapatai

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Duce rendeletének megfelelően február 9-én az új köztársasági véderő csapatai egész Olaszországban letették az esküt a köztársaság zászlajára. Az eskütétel valamennyi helyőrségben ünnepélyes szertartással folyt le. A kormány székhelyén Graziani hadügyminiszter olvasta fel az eskümintát.

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Pavalini, a köztársasági fasisztpárt főtitkára közölte, hogy a Duce elrendelte a fasiszta diszgárda felállítását. A gárdába való belépés

nyitva áll minden 18—25 közötti férfi számára, aki vállalja a gárda szolgálati szabályzatának négy pontját. Ezek a pontok:

1. A harc folytatása Németország és a többi szövetséges oldalán a győzelmes befejezésig.
2. Feltétlen hűség Benito Mussolini, a forradalom vezére iránt.
3. Háborúban teljes készség a legelső arcvonalban való küzdelemre.
4. Békében odaadó közreműködés a belső politikai életben és együttműködés a fasiszta köztársaság nemzeti felépítésében.

Német tengeralattjárók újabb sikere

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelentése szerint német tengeralattjárók február első napjaiban az Atlanti tenger északi részén, továbbá az indiai tengeren 9 hajót súlyesztettek el 62.000 tonna térfogatúval. Ezenkívül 8 tehervitorlást is el-súlyesztettek. Egy másik hajót torpedóvesséssel eltaláltak.

Tokióból jelentik: (MTI) A japán főhadiszállás közlése szerint a japán tengerészeti repülők és légvédelmi ágyuk Rabaul vidékén újabb sikereket értek el a légi harcokban. Február 6-án 160 ellenséges gép közül 27-et, február 7-én 200 repülőgép közül 45-öt február 9-én 220 repülőgép közül ismét 45-öt pusztítottak el.

Megkezdődött Helsinki önkéntes kiürítése

Stockholmból jelentik: (MTI) A finn képviselőház külügyi bizottsága szerdán este üléskezelt. A kormány szerdán ugyancsak szokásos heti minisztertanácsra ült össze. Egyes svéd lapok helsinki jelentése szerint Hull külügyminiszter figyelmeztetését a helsinki amerikai ügyvivő január hó 31-én szóbelileg adta a finn külügyminiszter tudomására, utána pedig ezt a közlést írásban is megerősítette. Helsinkiben már folyik a város

önkéntes kiürítése. Elsősorban a gyerekeket viszik külföldre. Eddig körülbelül 150 finn gyermek érkezett repülőgépen Stockholmba. További gyermekszállományok szervezését most készítik elő. Az első gyermekvonat a legközelebbi napokban hagyja el Helsinkit. Egy svéd lap azt jelentette, hogy a szovjetkormány a stockholmi szovjetkövettség útján tudomására adta a finn kormányt, hogy a szovjet hajlandó lenne köz-

Hogyan alakult ki a Szovjet Egyesült Államok?

Az orosz birodalom útja a cárizmusból a február elsejei eseményig

Molotov február 1-én a legfelsőbb szovjet alá jelentést terjesztett, a hadügyi és a külügyi népbiztosságoknak az egyes tagállamok szövetségét, központi népbiztosságaivá való alakításáról, vagyis, hogy minden tagállamnak saját hadügyi és külügyi népbiztossága legyenek. Ez nem két népbiztosság egyszerű átváltoztatását, hanem a Szovjetunió mélyreható újjászervezését jelenti. Ez alkalomból tekintünk át a Szovjetunió kialakulását és fejlődését.

A legsúlyosabb csapás az első világháború következtében érte az orosz birodalmat. Amikor az államhatalom összeomlása után a meghódított peremterületek sorra elszakadtak tőle.

Orosz-Lengyelországból a központi hatalmak már 1916 november 11-én „önálló királyságot” alkottak. Finnország 1917 december 6-án nyilvánította magát független állammá, Litvánia 1918 február 16-án követte a finnek példáját, Észtország február 24-én, Lettország pedig november 18-án; míg Besarábia, amelyet már 1918 januárjában megszállt a román hadsereg — február 6-án kimondotta függetlenségét, április 9-én a Romániával való egyesüléssel csatlakozott. Végül független nemzeti államokká nyilvánították magukat Ukrajna és Georgia is, míg az 1878-iki orosz-török háborúban elhódított dél-kaukázusi határvidék visszakerült Törökországhoz.

Az 1917 november 7-én tanácsköztársasággá alakult Oroszország a balti államok és Lengyelország függetlenségét éveken át tartó változó kimenetelű küzdelem után 1920-ban elismerte és tudomásul vette, a dél-kaukázusi török terjeszkedést is. Viszont soha nem járult hozzá Besarábia — a Dunavölgy és a Balkán kapuja — átengedéséhez. A besarabiai kérdés megoldására irányuló közvetlen orosz-román tárgyalások sem 1921 októberében Varsóban, sem 1924 tavaszán Bécsben nem vezettek eredményre és csak 1934-től állt helyre a határforgalom anélkül, hogy a besarabiai vitát bármiképp tisztázták volna.

Mialatt az összeomlott cári birodalom romjai alól kikerült nemzetek a kezdeti nehézségeivel és államiságuk kiépítésével voltak elfoglalva, megindult a Szovjet-Oroszország föderatív újjászervezése is a nemzetiségi kérdés nagyvonalú rendezése útján. E hatalmas elgondolás elméleti alapját maga Lenin fektette le, a gyakorlati megvalósítását azonban későbbi utódjára, Sztalinra bízta, aki már Lenin munkatársaként teljesen kidolgozta a föderatív rendszerű államszövetségből össze-fűzött új birodalom tervezését és lépésről-lépésre meg is valósította azt.

A széthomlott cári birodalom részei közül először a két legnagyobb állam: az orosz és az ukrán tanácsköztársaságok léptek egymással szoros szövetségbe, 1921 január 26-án, majd Fehér-Oroszország és a dél-kaukázusi föderatív államszövetség csatlakozásával 1922 december 30-án megalakult a Szocialista Tanácsköztársaságok Szövetsége, melybe ötödik és hatodik tagállamként Özbégia (Üzbekisztán) és Türkmenisztán (Türkmenisztán) léptek be 1925 március havában.

A Szovjetunió megalakításakor, illet-

ve a felsorolt tagállamoknak odaváló belépésekor az egyes köztársaságok lemondtak külpolitikai szuverenitásukról és a katonaságukat is teljesen beolvastották az egységes vörös hadsereg keretébe. A tagállamok — oroszul „szóvjuszok” — azonban a Szovjetunió alkotmányára szerint már ekkor is joguk volt kilépni a tanácsköztársaságok szövetségéből.

A Szovjetbirodalom többi népe a tagállamokon belül él, a legnagyobb részük autonóm köztársaságok, vagy önkormányzati területek keretében. Az autonóm köztársaságok jogköre nem oly tág, mint a tagállamoké, nem szuverének, nincsen kilépési joguk a Szovjetunióból, szűkebb a törvényhozási lehetőségük és a tagállam, amelyik alá tartoznak felügyeleti jogot gyakorol felettük. Az önkormányzati területek jogköre az előbbieknél is szűkebb, semérveik elsősorban nemzeti jellegűek, élükön a saját nemzetiségük tanácsa áll, melynek joghatósága kiterjedt a nemzeti testületek, bíróságok, iskolák és a nemzeti nyelv ügyeire, továbbá a kisebbségi jogok megtartása fölötti felügyeletre.

Csak az egészen kis létszámú, vagy

teljesen mások közé keveredett népek szörványai nem jutottak önkormányzathoz, de a közigazgatási beosztásnál lehetőleg ezeket is tekintetbe vették. A Szovjetunió alkotmánya azonban lehetővé tette, hogy idővel még az ilyen népek is önkormányzati területhez juthassanak, sőt autonóm köztársaságai pedig a tagállamok sorába emelkedjék. Így lett tagállammá 1929 október hó 16-án Tadzsikisztán, mely odáig Özbégia autonóm köztársasága volt, 1936 december 5-én pedig a Kazak és a Kirgiz autonóm köztársaságok váltak ki a föderatív orosz tagállamból és ugyanakkor Délkaukázusi Föderatív Tanácsköztársaság keretében egyesítetve Azerbaidzán, Georgia és Örményország is külön tagállamokká lettek.

Az 1939. és 1940. év eseményei új területekkel egészítették ki a Szovjetuniót.

Lengyelország 1939 szeptember végén történt felosztásakor kapott területek Vilnát és vidékét a Szovjetunió Litvániának engedte át. A többi területek pedig Nyugatukrajna nemzetgyűlése Lembergben, Nyugatfehéroroszországot pedig Bialisztokban ült össze és alig egy hónappal a Szovjet hadseregé-

nek bevonulása után kimondotta az ukrán, illetve fehérorosz tanácsköztársasághoz való csatlakozást.

1940 március 31-én az autonóm Karéliai tanácsköztársaság, amely addig az orosz föderatív tagállam keretében tartozott, a Szovjetunió 12-ik tagállamává lett. Egyidejűleg az új tagállamokba kebeleztek be azoknak a területeknek a nagyrészét, amelyekről Finnország a március 12-én kelt szerződésben a Szovjetunió javára lemondott.

Románia az 1940 június 26-i orosz ultimátum következtében a Szovjetunióhoz engedte át Besarábiát, Bukovina nagyobb felét és a szűkebb értelemben vett Moldva területéhez tartozott Dorohoi megye egy részét. A Szovjetunió Besarábia román többségű részeit a moldvai tanácsköztársasággal egyesítette és 1940 augusztus 2-án a Tanácsköztársaságok Szövetségének Moldován tagállammá nyilvánította.

Végül 1940 július 21-én három állam — Litvánia, Lett. és Észtország — nemzetgyűlése mondta ki egyszerre hazájuk tanácsköztársasággá való átalakulását és kérte felvételét a Szovjetunióba. Litvániát augusztus 3-án, Lettországot 5-én és Észtországot 6-án vették fel a Tanácsköztársaságok Szövetségébe.

Ha Molotov mostani javaslata megvalósul, akkor ez a 16 tagállam továbbá a tagállammá fejlődő autonóm köztársaságok mind külön képviselőket nyerne a háború utáni nemzetközi értekezleteken, ami gyakorlatilag azt jelentené, hogy a Szovjetunió minden döntését a saját kívánásainak megfelelően tudná majorizálni.

M. E.

Januárban fokozódtak a faellátás terén fennálló nehézségek

Háromezer tejszállítási engedélyt adtak ki az elmúlt hónapban, mégsem volt elegendő tej — Ülést tartott a városi Közigazgatási Bizottság

Nagyvárad, február 10. A városi törvényhatóság közigazgatási bizottsága ma délután a polgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülésen mindenekelőtt a polgármesteri jelentést olvasták fel, amely a városi közigazgatás január havi eseményeivel részletesen foglalkozik. Kiemelkedő jelentőségű a közlekedési ügyekben tett jelentés, amely az alábbiakat tartalmazza:

Tej: január hónapban az OMTK helyi kirendeltsége utalványok ellenében a 3 éven aluli gyermekek és a felidőn túl lévő terhes anyák részére adott tejet. A kirendeltség azonban készlet hiányában csak 2 deciliter tejet juttatott. A tejjeggyel bírók január hónapban 10 deka vajjat kaptak. Az OMTK-hoz szóló tejetalványokon kívül, kiadott a hivatali 3000 darab tejszállítási engedélyt. Ezekkel az engedélyekkel a vidéki községekből szállítanak be tejet a 14 éven aluli gyermekek és 70 éven feletti személyek részére, továbbá azoknak, akik betegségüket orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Tejellátás tekintetében készlet hiány miatt igen nagy nehézségek mutatkoztak.

Lábbeli: Január hónapban kiadott az ügyosztály 613 pár mértékutáni cipőre, 623 pár készlábbelire, 1217 pár fejelésre és 4235 pár talpalásra szóló utalványt. A kiutalásoknál túllépés nem történt. Központi ellátás volt január hónapban: 5 pár fejelés.

Cukor: Fejadagfogyasztásra december hónapban 60.100 kgr cukrot utalt ki a miniszterium. E mennyiség a szükségletet teljesen fedezte.

Sertés és zsiradék: A város zsiradékigénye január hónapban 22.600 kgr-t tett ki. Városi közfogyasztásra január hónapban 170 darab sertést vágattak le, valamennyi magánvásárlásból származott. A miniszterium január hónapban sertést nem utalt ki, de adott 20.000 kgr. margarint és 5000 kgr. sertészsírt. A levágott 170 darab sertésből 5270 kgr. zsírt termeltek ki, amely mennyiségből 1020 kgr. zsírt kellett beszoigáltatni. Az így előállított készletből, valamint az előző hónapból maradt 16.050 kgr. zsiradékárúból fedezte a város január havi zsiradékigényét. Zsír és hús ellátás tekintetében január hónapban nehézségek nem merültek fel.

Petroleum: Január hónapban 42 ezer kgr. petroleum kiutalásban részesült a város, ebből 40.1000 kgr. vásárlására adtam ki engedélyt. Világítási célra 2,5 liter petroleumot utaltunk ki azok részére, akik világvilágítással nem rendelkeznek. Ipari petroleumkiutalást, a kérelmek bevizsgálása után az előző havihoz viszonyítva adta ki a hivatal. E téren sem merültek fel nehézségek.

Liszt: A január havi kiutalt lisztmennyiség 9243 q, ebből nullás 2154 q. kenyérliszt 7039 q. Január hónapban a város 200 q. árpát és 200 q. zab erőtakaromány kiutalásban részesült. A kenyér- és lisztellátás terén sem nehézségek, sem panaszok nem merültek fel.

Tűzifa: Január hónapban a tűzifa-ellátás terén az előző hónapokban fennálló nehézségek továbbra is fokozódtak. A város részére megállapi-

tott 240.000 ürköbméterből január hó végéig mindössze 101.000 ürköbméter nyert leszállítást.

Január hónapban — bár igen élénk volt az ügyosztály forgalma — sorbanállás nem fordult elő.

Az ügyosztályok jelentései során a tanfelügyelőség közölte, hogy a városban fahiány miatt 8 iskolában szünetel a tanítás. Korstmáros László kérte a polgármestert, vizsgálja ki, hogy ezért kit terhel a felelősség. A polgármester értekezletet és mielőbbi intézkedést ígért.

Az államépítészeti hivatal vezetője jelentést tett a városba vezető utakon való hőltakarítás kérdéséről. Közölte, hogy a Nagyvárad-környéki falvak lakossága vonakodik a köteles munkát elvégezni és emiatt nehézségek vannak. A kolozsvár-budapesti főútvonalon azonban az államépítészeti hivatal szervei megfelelő helyzetet teremtettek. A polgármester hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a várost környező falvak felé az utakon eltakarítsassék a hó, nehogy ez különösen a tejjelátás érdekeit veszélyeztessen.

Az ülés végén felolvasták a kormányhoz felterjesztendő félévi jelentést, amely a fennálló rendelkezések több módosítását javasolja. Így a népjóléti juttatások feltételeinek enyhítését ajánlja az általános drágaságra való tekintettel és az anyakönyvi rendtartásban javasol különbséget, a helyi viszonyok által indokolt intézkedéseket, azonkívül a város faellátása érdekében kér intézkedéseket. A bizottság hozzájárult a jelentéshez.

Visszaverték a németek a szovjet támadásokat és áttörési kísérleteket a keleti arcvonal több pontján

A nikopolji hídfőt tervszerűen kiürítették — A nettunói hídfőnél több kilométerrel előretolták állásaikat a németek

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda katonai tudósítója helyzetképében szerdán rámutatott arra, hogy a német katonai körök érdeklődése most inkább Európa déli és nyugati részére irányul. A német erőfeszítések sulypontjának eltolódásáról azonban nincsen szó. A németek intézkedéseiket jóelőre elvégezték és nem most kell készenlétbe helyezniük hadosztályukat a már meglévő és még lehető harcuk számára. Az erők szétosztását természetesen homály fedti. Nem lehet szabadulni azonban attól a benyomástól, hogy a németek olyan arányú felvonulást végeznek, amintőre sem 1939—40 telén, sem 1941-ben a nyár kezdetén nem volt példa. Ugylátszik, hogy a németek jelezvén: minden eshetőségre felkészülni. Ebből a szemszögből tüneteszerűnek látszik a legutóbbi keleti és délolaszországi események sorozata. Keleten feladták Nikopoljt, nyilván azért, hogy feleslegesen ne használják az erőket. Ez a vaskövetkezetességű takarékoskodás az irányadó még mindig, hogy a döntő pillanatban a felgyülemlett erőfeleslegekből meríthessenek. Ugylátszik ez a pillanat egyre inkább közeledik.

Ha az ellenséges hírverés az elérhető nyereségből már a csata sikerét is biztosra veszi, az el nem vitatható katonai fejlemények tetőpontjukon megtanítják majd a világot ennek az ellenkezőjére. Erősnek lenni a döntő pillanatban, ez a szabály jellemzi a német intézkedéseket. E tekintetben jellemző az Aprilia elleni német vállalkozás. Az angolok hosszú várakozásából német hadművelet támadt. Kesslerling vezértábornagy fölényes nyugalommal adott át területeket és az angolok haborúja elegendő időt adott védelmi és támadó erejének kiépítésére. Ha a nettunói vállalkozás az előzőnlés főpróbája volt, akkor eddigi lefolyása nem nagyon biztató az ellenség számára.

A véderőfőparancsnokság jelentése

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Példaszerű harci szellemű el-törtött csapataink Nikopolnál, Cserkasszitól nyugatra, Zsaskovtól keletre, Berdicsévtől délre, az Ilmen-tótól délre és nyugatra, valamint Luga vidékén súlyos elhárító harcokban visszaverték az erős szovjet támadásokat és áttörési kísérleteket. A helyi betöréseket felszámoltuk, vagy elreteszteltük. A nikopolji hídfőt összes katonai és hadigazdálkodási berendezéseink gondos elpusztítása után kiürítettük. Zsaskovtól keletre a védelmi harcokban és ellentámadások során 58 ellenséges páncélos semmisítettünk meg. Berdicsévtől délre ahol az oroszok fegyencalakkal támadtak, 15 harcokot pusztítottunk el. Vitebszk körül az oroszok a legutóbbi napokban elszenvetett súlyos veszteségeik után néhány gyengébb erejű támadásra szorítottak. Ezeket a támadásokat összefogott tüzzel szétvertük. A Pripjet és a Bereznia

között kiválóan megállották helyüket a 36. és 146. gyaloghadosztályok. A nettunói hídfőnél több kilométerrel előretoltuk állásainkat és 700 foglyot ejtettünk, jóllehet a brittek szívós ellenállást fejtettek ki. Páncélosoktól és tüzéségüktől támogatott erős ellentámadásokat visszautasítottuk. A harcok még tartanak. Légierőnk Aprilianál tetőlétalattokkal elnémított egy ellenséges ütést, elpusztított több ellenséges anyagraktárt és megsemmisített 6 repülőgépet. Csatarepülőink hatásosan zavarták az ellenség kirakodásait és partraszállási akcióit.

Nettunónál több ponton áttörték a németek az ellenséges állásokat

Bern. (Bud. Tud.) Délolaszországban a német csapatok az Anzio-Nettunó melletti angolszász hídfő ellen támadásokba mentek át és az ellenséges állásokat néhány ponton áttörték.

Rómából jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Angolszász gépek támadásokat intéztek Róma környékén, Prascati, Porta, Vitarbo városok, valamint több község ellen. A lakosság súlyos veszteségeket szenvedett.

Zürichből jelentik: (MTI.) Chiasoból jelentik, hogy kedden délután bombatámadás érte Firenze környékét. Egy repülőgép egy épületre zuhant, amely teljesen elpusztult. A

A déli szakaszon újra fellángoltak a harcok a Cassino—Terelle térségben. Az angolszászok sok támadást kíséreltek meg, ezek azonban eredménytelenek maradtak.

Tegnap újabb terror-támadást intéztek németországi lakónegyedek ellen. Különösen Maina-Frankfurtot érte erős támadás. A lakosságnak veszteségei voltak. Légvédelmünk 34 ellenséges gépet semmisített meg, jóllehet az időjárási viszonyok kedvezőtlenek voltak. Éjszaka az ellenség néhány bombát dobott le Nyugat- és Észak-Németországra.

gép személyzete életét vesztette.

Madridból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Spanyol laptudósítók la lineai jelentése szerint Gibraltárban erős repülőgépkötelekek védelme alatt nagyobb hajómozdulatok voltak. Kedden délután ezenkívül Gibraltárba érkezett egy 23 kereskedelmi hajóból álló hajókaraván. A hajók között 4 tartályhajó és 2 csapatszállító hajó is volt.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti. Tito bandái az utóbbi dőkben súlyos veszteségeket szenvedtek. Dolnija dalmát városban ezernél több partizán esett el és 300 került fogságba. Ugyanott nagymennyiségű lőszer és

Darmol a legerősebb és legrégebbi csokoládés hashajtó. 35 éve milliók használják, mert teljesen megbízható, ártalmatlan.

egyéb hadianyag került a német csapat kezére.

Ellentétes angol vélemények a háború befejezéséről

Lisszabon. (MTI.) Curtin ausztráliai miniszterelnök a brit hírodra jelentése szerint a képviselőházban kijelentette, hogy az európai háború még ebben az évben véget ér.

Amszterdamból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Nye altábornagy, a vezérkar helyettes főnöke — mint a brit hírodra jelenti — beszédében helytelenítette az Angliában sokfelé tapasztalható feltűnő deulátást. Sokan azt hiszik, hogy a háború már megnyertnek tekinthető.

Nem tudok elképzelni nagyobb hibát ennél, mintha valaki cselekedeteit ilyen feltevés alapján irányítja. Az egyetlen alap, amelyen helyesen dolgozhatunk, legalább is, amelyben a hadseregről van szó, ellenkezően az a felfogás, hogy kemény és véres harc előtt állunk, mivel elszánt ellenségeink vannak.

Igénybe akarják venni a szövetségesek a török repülőtereket

Emiatt ellentétek merültek fel szövetséges katonai körök és Törökország között. A Szovjethoz hasonlóan Anglia is módosítja alkotmányát (?)

Ankarából jelentik: (B. T.) A Times ankarai tudósítójának jelentése szerint ellentétek merültek fel a szövetséges katonai körök és Törökország között, mert a szövetségesek igénybe akarják venni a török repülőtereket, ami török részről ellenkezésre talált. Törökország nem akarja magára zudítani a háború borzalmait anélkül, hogy ne kapjon az előnyökből. A török kormány kijelentette, hogyha fel kellene adni a nemhadviselő magatartását, ezt csak nyíltan, mint hadviselő állam tenné meg.

Zürich. (MTI.) A Neue Zürcher Zeitung londoni tudósítója jelenti: a News Chronicle ankarai jelentése, mely szerint a szövetségesek és Törökország között a kairói értekezlet

óta folytatott megbeszélések félbeszakadtak, irányadó londoni tájékoztatás alapján félrevezetőnek vagy éppenséggel teljesen helyt nem állónak mondható. Egy idő óta azonban már nem titok, hogy a szövetséges országokból Törökországba irányuló hadianyagok szállítására vonatkozó megbeszéléseken a törökök oly megszeméni kívánságokat juttattak kifejezésre, hogy ezek nem voltak könnyen összehangba hozhatók a szövetségesek reális megfontolásokon nyugvó szerződéseivel. Irányadó londoni körök kijelentik azonban, hogy a Törökországgal folyó megbeszélések megszüntetéséről vagy éppenséggel megszakításáról nincsen tudomásuk.

Moszkva egyoldalúan akarja rendezni a kérdéseket Kelet Európában

Zürich. (Bud. Tud.) A New York Times támadást intéz a Szovjet ellen és többek között ezeket írja: Oroszország minden kísérletet megtett a moszkvai értekezlet végrehajtásának megakadályozására. Kelet Európában és arra törekszik, hogy a kérdéseket

egyoldalúan rendezze. Elérkezett az ideje, hogy megkérdézzük Moszkvától, érvényben van-e még a moszkvai egyezmény?

Stockholm. (MTI.) A brit hírszolgálat szerint szerdán az alsóházban egy munkáspárti képviselő azt

kérdezte, vajon Oroszország most közölt alkotmányreformja alapján 16 szavazati jogra tarthat-e igényt az ellenségeskedések megszűnése után következő világerőtelketen? Atlee helyettes miniszterelnök azt válaszolta, hogy a brit kormány gondolkodni fog azon, hogy a Brit Birodalom népeinek, beleértve Skóciát és Waleset, ahol a lakosság száma sokkal nagyobb, mint a most létesített 16 orosz köztársaságok egyik-másika, hasonló alkotmányos jogokról biztosítsa.

Bern. (MTI.) A Német TI jelenti: Mint a Baseli Nationalzeitung londoni tudósítója jelenti, a londoni moszkvai távbeszélő összeköttetése február 1-ére kilüszött megnyitása szovjet részről felmerült műszaki akadályok miatt elmarad.

Stockholm. (MTI.) A brit hírszolgálat jelentése szerint az angol alsóházban javasolták, hogy juttassák kifejezésre az olasz királlyal szemben azt a kívánságot, hogy unokája javára történő lemondása megkönnyítene a helyzetet, amíg az olasz nép dönt a köztársaság vagy királyság államformája között. Eden külügyminiszter a javaslatra kijelentette, nincsen

abban a helyzetben, hogy a „római cseta” idején ezzel a kérdéssel foglalkozzék.

Törökország is követeli Bulgáriától Trácia kiürítését (?)

Szófiából jelentik: (MTI) Bolgár politikai körökben megütközéssel fogadták azt a Szófiába érkezett — egyébként meg nem erősített — hírt, amely szerint Törökország csatlakozott az angolszász kívánsághoz, hogy Bulgária ürítse ki Tráciát. Tekintettel arra, hogy ezt a hírt eddig hivatalos helyről nem erősítették meg, mértékadó bolgár körökben mindennemű állásfoglalás elől elzárkóznak. Bolgár politikai körökben ugyancsak nagy tartózkodással kezelik ezt a kérdést és utalnak a szívélyes török-bolgár kapcsolatokra.

Szófia. (MTI) A bolgár belügyminiszter rendeleti úton az egész ország területére kiterjesztette az éjszakai gyalogos és közlekedési tilalmat. A belügyminiszter rendelete szerint a vidéki városok önmaguk állapíthatják meg az utcai forgalom záróját, amit azonban a belügyminiszterrel jóváhagyatni kötelesek. Azok, akik kivételesen éjszakai közlekedési engedély birtokában vannak, kötelesek az utca közepén haladva, kezükben láthatóan feltartva a közlekedésre jogosító külön engedély. A rendelet ellen vétőkre a karhatalmi közegek figyelemztetés nélkül azonnal rállónek.

Szófia. (MTI) A bolgár kormány legújabbban megjelent rendelete ismétlődő légi támadások esetére minden munkavállalót a munkahelyre való visszatérésre kötelez. A rendelet ellen vétőket hadbírószág elé állítják és családtagjaiktól minden segínyt és kedvezményt megvonnak.

Szó sem lehet arról, hogy Bulgária fölmondja szövetségét Németországgal

Szófia. (MTI) A Német TI jelenti: Kristov belügyminiszter Gabrovo ipari városban nagyszámú munkás- és paraszthalgatóság előtt beszédet mondott. Felhívta a bolgár népet, hiszen saját ügye győzelemében. Érintette a bolgár-német kapcsolatok kérdését és a következőket mondotta:

— Szó sem lehet arról, hogy Bulgária fölmondja szövetségét Németországgal. Bulgária híven követi ezt a szövetségi politikát.

Az általános helyzettel kapcsolatban kijelentette, hogy arra a meggyőződés kell jutni, hogy az események döntő szakaszokba érkeztek. Bulgáriának meg kell találnia magában az erőt arra, hogy legyőzzön minden szenvedést az igazságért küzdő hatalmak győzelméig, melyekhez Bulgária is tartozik.

A miniszter ezután kijelentette, hogy Bulgária nem törekszik idegen területekre, de jaj annak, aki Bulgáriát meg akarja támadni. Bulgária egységes és legmélyebb meggyőződése, hogy a háborút nem lehet majd bolgár területre átvinni.

A miniszter beszéde után Gabrovo város polgármestere egymillió levát adott át a miniszternek, mint a város ajándékát a bulgáriai bombakárosultak felszólítására.

Szent István nyomda rt.

Sztálini Bezső-n. 5.

Működésének usomítását
Munkáit teljesen készit.

Polgárilag mozgósították a bolgár orvosokat, gyógyszerészeket és ápolónőket

Szófiából jelentik: (MTI) A bolgár minisztertanács az egészségügyi főigazgatóságon keresztül azonnali hatállyal elrendelte a bolgár orvosok, gyógyszerészek és ápolónők polgári mozgósítását.

Szófiából jelentik: (MTI) Hivatalos bolgár helyen a legerélyesebben megcáfolják azokat a külföldi rádió-

ban és sajtóban terjesztett álhíreket, melyek egyes bolgár katonai alakulatok engedelmességéről vélték tudni. Hivatalos bolgár helyen ezekkel a hírcsüszekkel kapcsolatban kijelentik, hogy azok roszindulatu ellenséges koholmányok, amelyeknek nincsen semmi alapjuk.

Ismét szembehelyezkedett Roosevelttel a kongresszus

Zürichből jelentik: (MTI) Washingtonból jelentik, hogy az amerikai kongresszus olyan adótörvényt fogadott el, amely 2.3 milliárd dolláros bevételi előirányzatával 8 milliárd dollárral marad el Roosevelttől elnök követelése mögött. A törvény elfogadásával a kongresszus ismét szembe helyezkedett Roosevelttel. A törvényjavaslatot most felterjesztik az elnökhöz aláírásra. Azt hiszik, hogy Roosevelttel, bár meg fogja tagadni az

aláírást, tartózkodni fog a vétőjogtól és így a javaslat törvényvé válik. A módosított javaslattal együtt a kongresszus elvetette Roosevelttel januári kormányprogramjának a második pontját is, azaz annak a törvénynek megvizsgálását, amely a háborús szerződések átvizsgálásáról szól. A törvény ennek az évnek a végén ugyanis lejár, de az elnök fenn akarta tartani a háboru tartamára.

Külföldi hittérítőket bombázták az angolszászok Uj-Guinea előtt

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a Domei Iroda értesül, az illetékes hatóságok a legközelebbi jövőben részletes jelentést terjesztenek a Vatikán elé arról, hogy az északamerikai légihaderő február 6-án az új-guineai Vevak előtt tüzelt a külföldi hittérítőkre.

Több mint száz külföldi hittérítő akart családjával együtt japán bárkákra a harcok színhelyéről menekülni. Ellenséges bombázók azonban megtámadták a bárkákat, 58 személy meghalt, 80 súlyosan sebesült meg.

Szász Lajos közellátási miniszter nyilatkozata a beszolgáltatási kötelezettséget teljesítő gazdák jutalmazásáról

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Szász Lajos dr. közellátási miniszter a beszolgáltatási kötelezettségnek eleget tevő gazdák jutalmazásáról a következőket mondotta:

— A kormány az elmúlt gazdasági évben elhatározta, hogy a közellátási biztosítása céljából egységes és minden részletre kiterjedő rendszert azonosít meg, amely a mezőgazdaság lehetőségeinek jobb kihasználásával megoldja az ország élelmezésének termelői és elosztói feladatait, egyúttal azt is elhatározta, hogy nem kíván csupán a gazda hazafias kötelességére hivatkozni, hanem gondoskodik a jóléget munká megérdemelt jutalmazásáról is. Intézkedés történt tehát, hogy az a gazda, aki a beszolgáltatás meghatározott mértékén felül szolgált be termékeket, a többlet-beszolgáltatásért jutalomban részesüljön.

— Az új rendszer alapvető rendelkezései meghatározták a jutalom nagyságát és meghatározták, hogy kit illet meg a jutalom. A végrehajtást, a kifizetést és a gyakorlati lebonyolítást még nem szabályozták. Az eredeti gondolat az volt, hogy a többlet-beszolgáltatásért járó jutalom megállapítása csak a beszolgáltatási kötelezettség végével kezdődjék. Ezt az eredeti elképzelést változtatta meg a

Hivatalos Lap vasárnapi számában közzétett rendelet, amely részletesen szabályozza a jutalom igényjogosultságát és a kifizetés módjait.

Szép számban akadtak ugyanis gazdák, akik a beszolgáltatás kötelező mértékét meghaladó módon ajánlották fel máris terményeiket. Ha a termelők részéről a kötelezésen felüli teljesítést elfogadjuk, gondoskodnunk kell arról is, hogy az önkéntes felajánlás megfelelő viszonyokra találjon.

Nem lenne tehát méltányos az ilyen gazdát várakoztatni. Az a rendelkezés, hogy május 31 után a jutalom kifizetése után kérelmet nem kell előterjeszteni, csak annyit jelent, hogy akkor megkezdődik az egyes gazdaságok beszolgáltatási kötelezettségének elszámolása és így, aki mindaddig jutalmat nem kért, a megillető összeget a külön-kérelmekkel is, hivatalból történő megállapítás során megkapja. Ugyanazt jelenti az a rendelkezés is, hogy a 100 búzaegységért járó 13.33 pengőnél kisebb jutalom kifizetését kérni nem lehet. Ezeknek a kisebb összegű jutalom iránti igényeknek elbírálása is a végleges elszámolásban automatikusan történik.

— A vasárnap megjelent rendelet

azonban a jutalmazáson kívül nem felel meg a büntetésről sem. Amilyen örömmel jutalmazom meg a kötelességet teljesítő gazdát, ugyanolyan szigorúsággal járok el azokkal szemben, akiket hiába kértem kötelességük teljesítésére.

Intő jel

Már nagy boldogan azt hittem, hogy a tél végleg összedől rongyos, piszkos hummiját és távozik. A marasztalástól meg is tehettem volna. De maradt. Keményebb, hetykébb, kajánabb lett, mint bármikor ebben az esztendőben.

A macskát okolom. Ha nem mutatkozik gyertyaszentelőkor, most nincs semmi baj. Talán előre figyelmeztetni kellett volna. De sok a macskó, nem mondhattuk meg mindegyiknek miről van szó. Szó, mint szó, bolondját járja az idő.

Különösen Télapó szemtelen külddöküldödjé, a Szél ellen van kifogásom. Bármerre fordulok, mindig szembe találom magam vele. Örökre apró hólabdacokkal dobálja tele az orromat, fülemet, szememet, számat. Az igaz azonban, luxus ennyi lyukat hordani, ennyi helyen szellőztetni ilyen rút időben.

Szerkezetemet tovább vizsgálom, gyanakszom, hogy a Teremtő eredetileg télire is formált az embert. A Paradicsomkertben örök tavasz lehetett. Méltó büntetésünk kisebbik része az, hogy Télapót is meg kell tűrnünk.

Különösen büntetés ez mostanság. Az Élet százszor és ezerszer szemünkre hányja: Miért panaszkodtok emberek? Felgyújtottátok az egész világot, csak elég nagy a tűz, hát melegedjétek mellette! — Ez igaz. Én is, a másik is, a harmadik is, meg mind-mind hibásak vagyunk. Nem szerettük eléggé egymást, nem becsültük eléggé az Életet. A Halállal is cimboráztunk. Ez aztán él az alkalommal. Kiszedi a sápot betyárul, maga után meg pusztulást, nélkülözést, nyomort hagy. Ez igaz. Ez élő, vádoló lelkiismeret. Még jó, hogy a „Mea maxima culpa” csak az emberre hull. Mint magyarnak, nem sok választásunk volt. A becsület és jövőnk mellett maradtunk. Ezek azok a fények, melyek a mostani nagy magyar télben is melegíthetnek és világíthatnak.

Nekem is hideg a szobám. Szenem nem volt, a fém meg rég elfogyott. De hangtalanul tűnök. A fejem felett mégis van fedél. Kedveseim nem ráják celtalanul és reménytelenül a havas országúttakat. A szükség meg megtartja a szebb jövőért küzdeni és azt megbecsülni.

Igy vádoltam, így vizsgálólgattam. Azonban csak jó lenne egy tüzet valahogyan elővarázsolni. Előírás szerint a főbőröncek kellene rólam gondoskodni. De tüzelője neki sincs. Ebből aztán hogy-hogyan nem, annyit összekotorunk, hogy tűz vagy valami hozzá hasonló lett. Mellé kuporodtam. Reszkete, egyetlen, igaz pajtásomat, a Csendet ölembé ültettem. Társalogni szerettem volna vele. Vigaszt vártam, mert oly szegény, oly egyedülvaló vagyok: népünk sorsának rámeső részét hordozom.

Alig váltottunk pár szót, alig melegedtünk össze, éktelen, durva hangok rohantak, törtek be szobámba. A szomszédban megint azon veszekednek, ami nincs. Kis emberek nagy nyomorúsága. Nem azt becsülik meg, nem annak örülnek, ami van, nem bőkezűséggel és szeretettel igyekeznek a hiányokat pótolni... itt tányérok esőárpólnak, nem is olyan messze „izáságok”, gránátok, srappelék csapódnak.

„Hűhagy-hullárvölgy: maradtam továbbra szegénység, egyedülvaló. Maradt a Tél is intő jelnek.

Geréb Árpád.

A csendőctől a matyas, cédias, mikeszkipes, grafológus csendőrig

A magyar csendőrség bravúros nyomozásai

Néhány nap múlva ünnepli 63-ik születésnapját a csendőrség. A francia „gens d'armes” mintájára 1881-ben létesítették „az állam- és közbiztonság fenntartására”. A múlt század lovas zsendarától hosszú út vezet a mai motoros csendőrig. Megváltoztak az idők, de megváltoztak a bűncselekmények is. Ma már a bűnözők egy-egy bűncselekmény-fajtájára „specializáltak” magukat. Így az ellenük küzdő csendőröknek még képzettebbeknek kell lenniük, ha eredményesen akarnak működni. A leggyorsabb közlekedési eszközöket, autót, motorkerékpárt kell használniuk a legmodernebb technikai felszerelésekkel is tökéletesen kell bänni tudniuk.

Ha ma például valahol egy bűncselekmény történik és azt megtudja a csendőrség, azonnal jelenti az őrs nyomozóalakulatának. Helyszíni bizottság száguld a tett elkövetésének helyére. A csendőrök a jelentésnek megfelelő technikai felszereléssel indulnak el a helyszínre.

„HELYSZÍNELŐ GÉPKOCSI”

Kiseb bűncselekmény esetében csak „helyszínelési koffert” visznek magukkal, melyben fényképezőgép, apró szerszámok, rajz- és mérőeszközök vannak. nagyobb bűncselekmény, például gyilkosság esetén igénybeveszik az úgynevezett helyszínelő gépkocsit. A helyszínelő gépkocsiban azután minden műszaki felszerelés megtalálható, amely a pontos helyszínelést és az eredményes nyomozást szolgálja. A gépkocsi legényiségének egyrésze a helyszínre érkeztek azonnal felállítja a helyszínelő sátrat, melyet kis irodának rendeznek be. Felszerelik a telefont, a rádióhullámú adó-vevő berendezést, az antennát s közben a kis csapat többi része hozzájárul a tulajdonképpeni nyomozáshoz.

Gyilkosság esetén például plasztikus helyszíni fényképeket készítenek, különleges fényképezőgép, az úgynevezett heidoszkop segítségével megvizsgálják a hullát, újljenyomatokat keresnek, gondosan számbavesznek minden apró momentumot, mely a nyomozást elősegítheti, közben pedig megkezdik a tanúk kihallgatásokat is és ha szüksége mutatkozik, rádió útján segítséget kérnek a természetesen a központnak állandóan jelentik a nyomozás állását.

A helyszínen talált bűnjelkeket gondosan becsomagolják és elszállítják a bűnügyi laboratóriumba, ahol azokat tüzetesen vizsgálat alá veszik.

A MIKROSKÓP DÖNTŐ BIZONYÍTÉKA

Legutóbb például egy gyilkosságnál nem maradt semmiféle árujel, csupán az áldozat testébe lőtt revolvergolyó és a kilőtt hüvely. Ezt elvitték a bűnügyi laboratóriumba, ahol megállapították, hogy milyen gyártmányú űrméretű, stb. pisztolyból lőtték ki. Ezen az alapon el is fogták egy gyanúsítottat, de az tökéletesen alibit igazolt. Házkutatást tartottak lakásán s megtalálták a gyilkos fegyvert. A gyanúsított továbbra is kitartott vallomása mellett és alibije is tökéletesnek látszott. Már-már úgy látszott, hogy mégis valaki más követte el a gyilkosságot, ugyanolyan gyártmányú, azonos kaliberű revolverrel.

Ekkor azután a bűnügyi laboratórium kísérlete döntötte el a nyomozást. A

gyanúsított fegyverével próbálvéseket végeztek és a hüvelyeket mikroszkópus vizsgálat alá vették. A többszörös nagyításnál a hüvelyeken ugyanolyan apró karcolásokat, füstkecsapódásokat találtak, mint a helyszínen talált hüvelyen. Így aztán minden kétséget kizáróan megállapították, hogy a gyilkosságot ezzel a revolverrel követték el. A gyilkost kizárólag a laboratóriumvizsgálatai alapján támaszkodva 10 évi fegyházra ítélték. Az ítélet kihirdetése után azután megtört és bevallotta, hogy valóban ő volt a tettes.

AZ ÁRULÓ ABLAKSZILANK

A bűnügyi laboratórium minden technikai eszközzel fel van szerelve. Így többek között analízáló kvarclámpával is. Ezt anyagazonosság megállapítására használják. Például: országúton száguldó autó elgázol egy kerékpárost s a gázolás után továbbrobog. Az autó ablaküvegei vagy lámpái betörnek és a helyszínen nem marad a gázoló gépkocsi után más, csak néhány üvegszerű. Mire elfogják a gázoló autót, az már megcsináltatta betört ablak, illetve lámpaüvegét, vagy azt vallja, hogy üvege már napokkal előbb betört s vallomásaának igazolására esetleg még tanut is

állít. Ekkor azután a helyszínen talált üvegdarabokat s az autó ablaküvegmaradékeit megvizsgálják az analízáló kvarclámpa segítségével s így minden kétséget kizáróan megállapítják az azonosságot.

Legutóbb a mátészalkai közlekedési hivatalban betörő járt, az egyik íróasztalt feltörte és egy zománcozott kék dobozból 800 pengő készpénzt zsákmányolt. A csendőrök gyanúja egy helybeli fiatalemberre terelődött, de az valótlanul tagadta, hogy valami köze lenne a betöréshez. Találtak ugyan nála néhány száz pengőt, de ennek eredetét valószínűleg igazolta. A gyanúsítottat kihallgató csendőrtiszt bűnjelként lefoglalta a fiatalembertől talált pénzdarabokat és vizsgálatra felküldte a bűnügyi laboratóriumba, ahol a pénzdarabokon szabadszemmel egyáltalán nem látható, apró kék zománcdarabokat találtak. Most már bizonyossá vált, hogy a pénzdarabok a frissen zománcozott kék dobozból kerültek a fiatalemberhez.

GRAFOLÓGIA

Néhány héttel ezelőtt özv. Doós Ferencné kemecsei lakos táviratot kapott, hogy Feri fiát a vonat elütötte, azonnal utazzék Bicskére. A szerencsétlen aszszony Bicskére utazott, de fiát a legjobb egészségben találta. Azt hitte, hogy izléstelen tréfáról volt szó csupán, de mikor hazautazott, megdöbbenve látta, hogy távollétében lakását teljesen kifosztották. Kétségbeesve rohant a csendőrségre és feljelentést tett az ismeretlen tettes ellen.

Kovács címfestő

Mlatky Endre-utca 6. szám

Transzparensok, reklámok, üveg- és bádóg címtáblák szép kivitelben, olcsó árban

A csendőrség nyomozása során először a távirat eredetijét kereste ki a feladó postahivatalnál s a feladó kézírása alapján indult meg a nyomozás. Közben Kemecsen az egyik tanu pontos leírást adott egy nőről, aki a betörés idejében Doósné háza körül ólálkodott. Előállították a nőt, ő azonban tagadta, hogy bármi köze lenne a betöréshez. Már úgy látszott, hogy valóban ártatlan, ekkor azonban íráspróbát csináltak vele, sőt régebbi levelezéséből is megszerezték néhány darabot, az eredeti táviratot s a gyanúsított által írt leveleket írásazonossági próbának vetették alá a csendőrségi bűnügyi laboratóriumban és minden kétséget kizáróan megállapították, hogy a két írás azonos és ennek alapján a betörőt le tartóztatták.

Nem is csoda, hogy az ilyen kitűnően felszerelt, jólvezetett és lelkiismeretesen kiképzett csendőrség a bűncselekmény nagy százalékát eredményesen kinyomozza és biztosan örökdió a magyar tanyák nyugalma felett.

Nagy László.

A nemzetiségi kérdés megoldásának új útjai

Kászonyi Ferenc szerint a nemzet népközössége nem a nyelven, hanem a közös történelmi élményeken alapul

Szakkörökben rendkívül nagy felhőtést keltett az az érdekes elmélet, amit Kászonyi Ferenc fejtett ki több folyóirat hasábjain s amelyről néhány évvel ezelőtt német nyelven kisebb könyvet is írt. Kászonyi — aki különben miniszteri osztálytanácsos — nemzetiségi kérdéstről alkotott egy rendkívül újszerűen ható elméletet, amely lényegében ugyan a szentistváni gondolat jegyében áll, de eszközeiben a modern doktrína és a korszerű politikai alapelvek felhasználásával készült. A Magyar Vidéki Sajtótudósító budapesti munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott Kászonyi Ferenc dr.-al hazánknak erről a sorsdöntő problémájáról.

Kászonyi kifejtett felfogása szerint a nemzetiségi kérdést eddig vagy egyoldalú adminisztrációs kérdésként, vagy társadalmi kérdésként fogták föl. Ehhez járult az alapvető hiba, hogy sokan a nemzetazonosságot a nyelvi elkülönülés alapján próbálták megállapítani, vagyis a nemzeti közösség kizárólagos kritériumaként az „egy nyelvet beszélés” tényét tekintették. Pedig ez egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Svájcban például békésen megfér egymás mellett a német, francia és olasz, a nyelv csupán közigazgatási probléma: minden kantonban más a hivatalos nyelv, de összefoglalja valamennyit a svájci nemzeti öntudat. Az írek viszont annak ellenére, hogy ugyanazt a nyelvet beszélik, mint az angolok, mégis külön nemzetnek tekintik magukat s az angolul beszélő északamerikaiak külön amerikai nemzeti öntudata is teljesen kialakult. A lappok problémája Svédországban egyszerű gazdasági probléma. A különböző délamerikai álla-

mok a spanyol nyelvközösség ellenére is külön nemzetekként tömörülnek. De bizonyítja ennek az állításnak igazságát a legutóbbi magyar népszámlálás is, amelynek során tízezer száma akadtak olyan idegen anyanyelvűek, akik magyar nemzetiségűnek vallották magukat. A kérdés most már magyar viszonylatban akként fest, hogy a Kárpátok medencéjében a szentistváni határokon belül élő különböző nyelvet beszélő nemzetiségeket faji, népi — és ami a legfontosabb: a történelmi sorsközösség fűzi össze. Ez a közösség évszázadokon keresztül békés egyetértésben tartotta össze a nemzetiségeket, ilyen formán az egyetlen elválasztó elemnek, a nyelvkülönbözésnek hatását kell igazni értékére felszámítani s akkor megkezdődhet a modern értelemben vett szentistváni magyar birodalom újbóli kialakulása.

Kászonyi arra hivatkozik, hogy az itt élő népek egymással összeházasodtak s a biológusoknak nem kerül különösebb nehézségbe megállapítani azt, hogy az egyes kárpátmedencei (szlovákok, ruszinok, szerbek és bizonyos fokig a románok) pontosan ugyanabból a fajta-elemek keveredéséből állnak, mint a magyarok. Fokozza még ezt az azonosságot az is, hogy hebizonyíthatóan hatalmas tömegek románosodtak el évszázadok során egyszerűen csak azért, mert elfelejtették a magyar nyelvet. Akkor azonban a nyelvátváltás még nem jelentette magyar nemzetiségi tudatuk elhomályosodását. Még a szabadságharcokat is együtt vívták a nemzetiségek a magyarokkal.

Kászonyi fogalmazásában a nemzet népközösség, még pedig olyan

népközösség, amely a közös történelmi élményeken fejlődött ki s a közös élményeket hitében érzelmileg nyilatkozik meg. A közös dolgokat, a közös élményeket kell tehát tudatosítani, annál is inkább, mivel a nyelv nem az egyetlen döntő tényező annak meghatározásában, hogy valaki melyik nemzethez tartozik.

(dr. V. K.)

Bulgária új budapesti követét kihallgatáson fogadta a régens-tanács

Szófiából jelentik: (MTI) A bolgár régens-tanács kihallgatáson fogadta Naumogot, a Budapestre utjonnan kinevezett bolgár követet. A kihallgatás több mint másfél órát új magyarországi követe a bolgár diplomácia egyik legfiatalabb és legjellegzetesebb alakja. Régi macedóniai bolgár családból származik. — Tanulmányai elvégzése után azonnal diplomáciai szolgálathoz lépett. Külföldi szolgálatát Törökországban kezdte meg, majd szolgálatot teljesített valamennyi jelentősebb külképviseleti állomáson. Legutóbb és egyben legfontosabb állomáshelye Washington volt. Naumov budapesti követé történet kinevezését a bolgár politikai körök pártkülönbség nélkül önkéntes megelégedéssel fogadták és működése elé nagy várakozással tekintenek.

Fehérneműn kívül élelemről is gondoskodott a álkulcsos betörő

(Nagyvárad.) Mindennapos eset, hogy álkulcsos betörők fosztogatják a gyanútlan váradai polgárok lakásait.

Tegnap ismeretlen tettes Selics Gyula szállótermelő, Lukács György-utca 28. szám alatti lakását látogatta meg, ahová álkulcsos segítségével jutott be. A betörő fehérneműt és ruhát lopott el, miközben felfedezte, hogy a lakásban egyéb inceszklandozó tárgyak is vannak, amelyek mostanában igazán nagy kelendőségnek örvendenek. Ugy látszik, nem tudott ellenállni a csábító alkalomnak, mert a ruhaneműek mellett, ellopott néhány rud szálamit, két sonkát és két lapockát is. A kár hozzávetőlegesen 700 pengő. Selics Gyula a betörésről jelentést tett a rendőrségnek, amely megette a betörő kézrekerítésére a szükséges intézkedéseket.

Rácz János nagyváradai kocsis jelentette a rendőrségnek, hogy Máté Jenő alkalmi munkás ellopta a lópokrócokat. Kár 200 pengő. A nyomozást bevezették.

Lábára esett a tüzes vasaló, elveszítette eszméletét

(Nagyvárad.) Szerdán délután fél 6 óra tájban a Csáky István-utcában szolgálatot teljesítő rendőrszem arra lett figyelmes, hogy a 10. szám alatt lévő házban valaki segítségért kiáltoz. Odasietve megállapította, hogy Fleischer Mayer szabómester eszméletlenül állapotban fekszik műhelyében. Közben odajött a házban lakó dr. Vértess Sándor orvos, aki első segélyben részesítette az eszméletlen embert. Értesítették a mentőket, akik Fleischert nyomban beápolították a közpórházba és ápolás alá vették. Kihallgatni azonban nem lehetett.

Mint a vizsgálat megállapította, a szabómesternek munka közben lábára esett a tüzes, nehéz vasaló, amely olyan súlyos sérülést okozott, hogy fájdalmában eszméletét veszítette. Sérülése az orvosi vélemény szerint 20 napon túl gyógyul.

Hégy hónappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt szülei lakásáról egy 16 éves fiú

(Nagyvárad.) Az utóbbi időben gyakran előfordul, hogy fiatal, kalandos hajlamú gyermekek eltűnnek szülei lakásáról, a legnagyobb kétségbeesésben hagyva hozzátartozóikat.

Nem régen egy feketeerdői munkás próbált meg minden módon hirt halani eltűnt leventekorban lévő fiáról, hétfőn pedig Popovics Tivadar Igló-utca 5. szám alatti lakos jelentette a hatóságoknak, hogy fia, Traján a múlt hó 20-án azzal ment el hazulról, hogy egy nagyszalontai barátját meg meglátogatni. A fiú azóta eltűnt és semmiféle életjelt nem adott magáról.

A hatóságok bevezették a nyomozást.

Gazdakönyvvél ellátott tejszolgáltatók figyelmébe

Nagyvárad thj. város polgármestere 766—1944. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A m. kir. Közellátásügyi Miniszter ur 111.200—1943. K. M. számú rendeletére való hivatkozással felszólítom azokat a gazdakönyvvél ellátott gazdálkodókat, akik a Tejszövetkezeti Központ helyi kirendeltségénél tejet szolgáltatnak be, hogy az általuk beszolgáltató tejmenyiségnek

a gazdakönyvben előírt beszolgáltatási köteleességükbe való beszámítás végett ezen hirdetmény megjelenését követő 10 napon belül jelentkezzenek a Tejszövetkezeti Központ Vádász-utca 2. sz. alatti irodájában. A jelentkezők gazdakönyvüket vigyék magukkal.

Nagyvárad, 1944 február 9.

Dr Soós István s. k., polgármester.

Február hó végéig kell benyújtani az általános kereseti, valamint jövedelmi és vagyonadó vallomásokat

Nagyvárad thj. város adóhivatala 469—1944. ah. szám alatt az alábbi felhívást adta ki az 1944. évre szóló általános kereseti, valamint jövedelmi és vagyonadó vallomások beadására:

Az 1944. évi általános kereseti adóra, továbbá jövedelmi és vagyonadóra vonatkozólag legkésőbb f. évi február hó végéig minden adózó köteles bevallást adni.

A bevallás céljaira szolgáló nyomtatványok az előállítás költség megtérítése mellett a városi adóhivatal illetékes számfektési kerületeiben szerezhetők be és ugyanott nyújthatók be, a hivatalos órák alatt. Az

adóhivatal az adóbevallások kiállítására vonatkozólag felvilágosítással szolgál.

Figyelmeztetem az adózókat, hogy bevallási kötelezettségüknek a tör-lődások elkerülése végett a legsürgősebben tegyenek eleget, mert azt, aki bevallását elkésztetlen nyítja be, igen súlyos pénzbírsággal büntetik.

Az adóbevallás benyújtására csak írásbeli kérelemre és csak kivételesen, igazoltan el nem háriható akadály esetén adhat halasztást a m. kir. adóhivatal.

Nagyvárad, 1944 február 8.

Vitéz Morvay Árpád s. k., a városi adóhivatal főnöke.

Textilanyagokat kapnak a szerződéses rosnövénytermelők

A rosnövénytermelés fejlesztése érdekében a kormány elhatározta, hogy a szerződéses alapon rostlent, rost- és magkendert termelő gazdák részére a 3700—1943. M. E. számú kormányrendelet szerint biztosított textiláruk fejében nemcsak gazdasági, hanem ruházati textilanyagot is juttat a termelő vállalatok útján.

Eszerint a termelők a learatott terület után kat, holdanként, vagy 5 méter fehérneművásznat, vagy 3 méter ruhavásznat, továbbá ezenfelül 2 darab zsákot, vagy 1 négyzetméter ponyvát, ezenkívül 2 kilogramm kötélárut, vagy 3 kilogramm zsineget kaphatnak. Ezek az árúk tiszta kenderből készülnek és a leszállításkor érvényes hatóságilag megállapított nagykereskedői áron kerülnek kiosztásra. A fenti árúk összértékének keretén belül a gazdák választására van bízva, hogy az egyes ruházati, illetve gazdasági textilanyagokat milyen arányban igénylik. A ruházati anyagok (fehérnemű és ruhavászon)

értéke azonban az összérték felénél több nem lehet. A termelőt vállalatok körlevélben fogják közölni a gazdákkal az igénylés módját és feltételeit. Az igénylést a gazdák legkésőbb április 1-ig kell a velük szerződött termelőt vállalatokhoz benyújtani.

Ezeket az árukat, elsősorban a ruházati anyagot, a termelők már az idei gazdasági évben, még a nyár folyamán a gyártásszabta lehetőségek szerint fogják megkapni. Ha az ilyen módon kat, holdanként kiosztott textilárúk értéke az 1944. évi termésű beszolgáltatót kender értékének 10 százalékát, illetve lennél annak 15 százalékát el nem éri, úgy a szerződéses termelő a végelszámolás alkalmával a különbözeti összeg értékének megfelelő gazdasági textilanyagot (de nem vászonárut) igényelhet.

A maglentermelők által beszolgáltatásra kerülő lenszalmával kapcsolatos textilárújuttatás kérdését később fogják szabályozni.

Fillérekkel sem lehet büntetlenül árdrágítani

Nagyvárad. Saját tud. Özvegy Szirma Gáborné Barta Julianna nagyváradai lakos, volt szatócsot árdrágító visszaélés büntette miatt a nagyváradai törvényszék, mint uszorebíróóság 6 havi börtönbüntetésével sújtotta. — Az ítéletet az ítéletábla helyben hagyta s így az jogerőre emelkedett.

A vádbeli esekelménye, hogy 39 dkg kristályenkrot 48 filléért adott el, továbbá, hogy 1 liter petrolenmért 54 fillér helyett 56 fillért kért és fogadott el, végül egy 10 dkg-os esomagolt kávépótlékért 18 fillér helyett 22 fillért kért és fogadott el. A súlyos ítélethozatalnál erősen latható, hogy az asszony visszaeső bü-

nös. Kétszer már marasztaló ítéletet hoztak ellene árdrágításért.

Frankfurt Dezső nagyváradai hal-kereskedő 1943. április 24-én élő-pontyért Magyar Sándortól 3.70 P helyett 4 P-t, Dán Józseftől 5.37 P helyett 7.50 P-t és 4.95 P helyett 8 P-t kért és fogadott el. A kir. ügyészség árdrágító visszaélés büntetével vádolta Frankfurtot. A főtárgyalás folyamán sajnálatos beugratásnak minősítette az esetet a halkereskedő s hangoztatta, hogy még soha sem volt büntetve. Dr Hegyvári kir. ügyész vád- és dr Maár ügyvéd védőzésede után dr Patkó büntető-egyesbíró, mint uszorebíróóság kihirdette az ítéletet. Frankfurt Dezsőt árdrágító visszaélés vétségében büntetésnek mondta ki és ezért 300 pengő pénzbüntetéssel sújtotta. Az ítélet jogerőre emelkedett.

Felhívás azokhoz az iparosokhoz, akik az iparosok tűzifájára előleget fizettek

Az előbb említett iparosok tudomására adjuk, hogy a tűzifa szállítása rajtuk kívül fekvő okok miatt késedelmet szenvedett. Ezeket az akadályokat sikerült részben elhárítani és az első szállítmány már megérkezett, de nem tudjuk még ezidő szerint, hogy a fa milyen tempóban érkezik. A 20.000 úrköbméter fát részünkre az F. M. biztosította.

Mindamellett, akik türelmetlenek, befizetett előlegüket az Iparosok Takaréka és Hitelszövetkezeténél (Mezey Mihály-utca 4. szám, emeleten) hármikor vissza kaphatják, annak a Szakszótálynak kiutalására, amelynek a pénzt befizették.

Nagyvárad, 1944. február 8.

A beszerzéssel megbízottak.

A nagyváradai munkapiac helyzete

(Nagyvárad.) A nagyváradai m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-utca 28, telefon: 25—76) 1944. évi február hó 9-én kelt kimutatása szerint az elmúlt héten elhelyezett 29 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

1 borbély, 2 szabó, 1 kéményseprő, 3 lakatos, 1 műszerész, 6 napszamos, 2 kocsis, 1 csapos, 4 gyári munkás (hadigondozott), 14 gyári munkás, 12 bejáró takarítónő, 14 mindenes leány, 9 mindenes főzőnő, 3 kifutóleány, 1 gyermeknevelőnő, 4 szobaleány, 1 házvezetőnő.

Foglalkozást keresnek:

28 ipari szakmunkás, 21 gyári, betanított és egyéb segédmunkás, 1 tisztviselő, 1 tisztviselőnő, 1 kereskedő, 4 szolgáló, 2 kocsis, 3 mindenes leány, 1 nevelőnő, 2 bejáró takarítónő, 2 házvezetőnő, 3 mindenes főzőnő, 1 szoptató dada, 1 gyermekleány.

Betöltendő tanonc-helyek:

1 lakatos, 1 szövő, 1 műszerész.

Foglalkozást kereső ipari szakmunkások:

Ács 1, asztalos 2, cipőfelsőrészkesztő 3, gépjárműjavító 1, mészáros 1, kályhás 2, kovács 2, kőműves 2, lakatos 4, sütő 2, férfiszabó 4, nőiszabó 4, szobafestő 3, villanyszerelő 1.

A közvetítés teljesen ingyenes.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSO-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

DR. MIHALOVICS ZSIGMOND BESZÉL A KATOLIKUS DIÁKOTTHON-MATINÉN. Már jeleztük, hogy a Katolikus Diákothon-matinén dr. Mihalo-
 vics Zsigmond tartja az ünnepi beszé-
 det. A kiváló egyházi férfiú 12-én ér-
 kezik Nagyváradra.

Az Egyesült Államokba utazik a yorki érsek. Lisszabonból je-
 lentik: A brit híroroda newyorki táv-
 irata szerint hivatalosan jelentik,
 hogy Garbett yorki érsek ellátogat
 az Egyesült Államokba.

ÜZEN A FRONT. Izsák László örv.
 (F. 126): Üzenem Nagyváradra, B. P.
 nek, özv. Györy Józsefnének és ismerő-
 seimnek, hogy szerencsésen megérkez-
 tem. Kérem, hogy minél gyakrabban
 írjanak. Kézcsókom és üdvözetem
 küldöm mindnyájuknak.

**A hívott fél által fizetendő te-
 lefontbeszélgetések felfüggesztése**
 A MTI jelenti: A kereskedelem- és
 közlekedésiügyi miniszter a hívott
 fél által fizetendő távbeszélő beszél-
 getések forgalmát február 15-től to-
 vábbi intézkedésig felfüggesztette.

**JEGYELŐVÉTEL A KATOLIKUS
 DIÁKOTTHON MATINÉRA.** Mint érte-
 sülünk, a Katolikus Diákothon-matiné-
 ra jegyek már csak korlátozott számban
 kaphatók. Ha valaki még el akar men-
 ni, igyekezze biztosítani a jegyét. Te-
 lefonon is rendelhető az Órszemlél.

**Rendelet a papírgyártás és
 kiszolgáltatás újabb szabályozá-
 sáról.** A MTI jelenti: A Buda-
 pesti Közlöny csütörtöki számában
 jelent meg az iparügyi miniszter
 rendelete a papiros, papírlémez és
 kartonlémez-előállítás sorrendjének
 és kiszolgáltatásának újabb szabályo-
 zásáról.

HIRDETÉS. A Nagyvárad és Vidéke
 Ipartestület ruházati és textiliparosok
 szakcsoportja értesíti tagjait, hogy a
 február havi cerna- és bélszárú kiosz-
 tását megkezdte.

**Bombatalálat érte Lina Caval-
 lieri villáját.** Milánóból jelentik:
 (MTI) A Német TI jelenti: A Fi-
 renze ellen intézett legutóbbi angol-
 amerikai légitámadás alkalmával egy
 bomba eltalálta Lina Cavallieri
 énekművész nő villáját. A bomba az
 énekesnő tisztartóját és egyik ház-
 tartási alkalmazottját megölte. Lina
 Cavallieri az első világháború előtti
 idők egyik legünnepeltebb énekmű-
 vésznője volt.

**A KERESKEDELMI CSARNOK FEL-
 HÍVÁSA A VEGYIKERESKEDŐKHÖZ.**
 A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok
 felkéri a vegyigyárak és vegyüzemek
 tulajdonosait, hogy titkári hivatalában
 (Szent. László-tér 4. szám alatt, Sas-
 palota, I. emelet), folyó évi febr-
 ruár hó 11-én délután 6 órakor tartandó
 értekezleten d. u. 6 órakor okvetlen
 megjelenni sziveskedjenek. Az értekez-
 leten a vegyigyárakat érdeklő 1944. évi
 általános kereseti adóalap megállapítá-
 sáról tárgyalás alá.

**Ivóvíz tárolására szólították fel
 Bukarest lakosságát.** Bukarest-
 ből jelentik: (MTI) A bukaresti fő-
 polgármester felhívta a lakosságot,
 tároljon 3 napra elegendő ivóvizet,
 nehogy esetleges bombatámadások
 következtében ivóvíz nélkül marad-
 jon.

ADOMÁNY. Egy tanítónő Bősze
 Emilné részére 20 pengőt adományozott.
 Rendeltetési helyére juttatjuk.

**Ismét tíz község villamosítá-
 sára hirdetnek pályázatot.** Az
 iparügyi miniszter ismét 10 község
 villamosítására írta ki a pályázatot
 Akasztó, Csengőd, Jakabszállás, Körös-
 fő, Sárvásár Kalotánadas és Jegenye
 községeket látják el villamosvilágítá-
 sál. A pályázati határidő az első hat
 községre vonatkozóan március 7-én,
 az utóbbi négy községre vonatkozóan
 március 10-én jár le. A koncessziót
 40 évi időtartamra adják ki.

**MEGOLDÓDOTT A KOLOZSVÁRI
 LEFÜRÉSZELT FÉRFIFEJ REJTÉLYE.**
 Kolozsvárról jelentik: Amint a Magyar
 Lapok jelentette, a kolozsvári állomás
 közelében szombaton lefűrészelt férfi-
 fejet találtak. Az első pillanatban az
 volt a feltevés, hogy egy szörnyű bün-
 cselekmény áldozatának fejét találták
 meg. A körbonctani intézetben azonban
 tüzetes vizsgálat alapján megállapítot-
 ták, hogy a lefűrészelt fejét bonctani
 célokra preparálták. A koponya ezek
 szerint valamilyen úton-módon a bonctani
 intézetből került ki. A rendőri
 nyomozás most azt kutatja, miként ke-
 rült a tudományos célra kikészített fej
 a pályaudvar közelében lévő szemét-
 dombra.

Újra szabályozták a vendéglátási számlailletéket

A negyvenkettes országos bizottság
 letárgyalta a pénzügyminiszter legújabb
 rendeletét a számlálólapok illetékéről.
 A rendelet megegyezik, hogy a vendég
 (a vásárló) által bármilyen szolgálta-
 tásért, árúért fizetendő összegről számlá-
 lólapot kell kiállítani. Ilyen számláló-
 lapokat a fogadóban, szállodában, pen-
 zióban, vendéglőben, vasuti és hajóút-
 kezőkben, büffekben, kifizetésben, fizető
 vendéglátóházban, kocsmában, kávéház-
 ban, kávémérésben, espressóban, cuk-
 rázdában és cukorkaüzletben, mulató-
 ban és kozmetikai iparüzemben az üzem
 tulajdonosa vagy annak megbízottja kö-
 telese kiállítani. Fel sorolja a rendelet,
 hogy milyen ételek után kell számláló-
 apot kiállítani és külön paragrafusban
 sorolja fel, hogy hol nem kell számláló-
 lapot kiállítani. Ezek a következők:

ban, sportpályákon, hajón vagy vasuti
 kocsiban kiszolgáltattott árúért, a laká-
 ért és étkezésért fizetett összegről, olyan
 intézményekben, ahol csak közalkalma-
 zottak, a honvédség tagjai vagy ugyan-
 azon munkaadó alkalmazásában álló ma-
 gánalkalmazottakat vagy csak tagozat-
 okat szolgálhatnak ki. Így vállalati, in-
 tézeti, hivatali, munkás-tisztviselői stb.
 kantinek, üdülők, társaskörök stb.

A számlálólap illetéke, a vásárló ál-
 tal fizetendő összeg, amennyiben 5 pen-
 gőnél a számla nem több, 10 fillér. 10
 pengőtől 20 pengőig 20 fillér, 20 pengőtől
 50 pengőig 2 pengő, 50 pengőtől 100
 pengőig 5 pengő, 100 pengőnél felül min-
 den teljes, vagy megkezdett 50 pengője
 után 5 pengő. Az illetékbellyeget lyu-
 kasztással vagy átszakítással minden

esetben a lerovásnál értékteleníteni
 kell.

szabályozza a rendelet, hogy milyen
 büntetésekkel sújtják azokat, akik az
 illetéklerovásnál szabálytalanságokat és
 ezzel súlyos jövedéki kihágást követnek
 el. Amennyiben a megrövidített illeték
 összege megállapítható, a büntetés en-
 nek huszonötzöröse, de esetenként
 (számlálólaponként) legalább 100 pen-
 gő. Ha nem állapítható a megrövidített
 illeték összege, esetenként 200 pengő.
 Akit a bíróság — mondja a rendelet —
 súlyos jövedéki kihágás miatt jogerősen
 elítélt, attól a kincstári jogosítványt a
 rendőri (közigazgatási) hatóság megkér-
 dezése nélkül vissza kell vonni. Szabá-
 lyozza a rendelet azt is, hogy annak az
 alkalmazottnak vagy egyéb megbízot-
 tnak a szolgálati viszonyát, akit a bírósá-
 g alkalmaztatása körében elkövetett
 jövedéki kihágás miatt jogerősen el-
 ítélt, a munkaadó, illetőleg a megbízó
 azonnali hatállyal megszünteti.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Valamit visz a víz.
BELVAROSI: Hazafelé.
CASINO: Csákó és kalap.
KORONA: Akkor.

Szélhámosnő garázdálkodik a városban

Felhívjuk a község figyelmét arra,
 hogy egy 35 év körüli nő több helyre
 beköszöntött s néhány napra szállást
 kért. Igérgetett a vendéglátásért csibét
 és egyéb nehezen beszerezhető dolgot.
 Egy helyen megismerték a jelentettük
 szerkesztőségünknek. Többszörösen bün-
 tetett nő az illető. Ha valahol megjele-
 nik, adják át a rendőrségnek.

Őszinte moziéka

Valamit visz a víz...

— Bemutató az Apolló-Mozgóban —

Zilahy Lajos regénye alapján készi-
 tette maga a szerző. Tipikus Zilahy-
 film: fojtott légkörű és nem éppen meg-
 nyugtató megoldású.

Boldogan élő fiatal és gyermekkel
 megáldott házaspár János (Jávor Pál)
 és Zsuzsanna (Pápay Klári) boldogsá-
 gát kockáztatja egy démon (Karády Ka-
 talin), akit félholtan arrafelé sodor a
 víz és akit a boldog házasságú meg-
 ment és ott tartóztat.

János eleinte hallgat lelkiismerete
 hangjára, már rá is beszél a titokzatos
 nőt a távozásra, azonban a démoni lé-
 lek akcióba lép és semmi sem lesz a
 távozásából. Maradása szörnyű pusztí-
 tást végez a házaeságtörő férj szívében.
 A bűnhődése akkor kezdődik igazán,
 mikor János a féltékenység áldozatává
 válik. Felesége súlyos, halálosnak vélt
 betegsége csaknem megoldást terem-
 t. De életben marad. A férj ekkor mér-
 get akar itatni vele. A mérgeppoharat
 azonban földre ejti... Közben a démon
 távozik ugyanazon az úton, ame-
 lyen jött: vízbe öli magát és elsodorja
 a víz... mely így is sok iszapot ha-
 gyott hátra...

Szépek a halászeletről felvett kitűnő
 képek. Ezek világosak. Különben na-
 gyon kevés fénytől csillog ebben a sö-
 tét háttérű filmdrámában a mozivász-
 Pápay Klári megkapóan alakítja a hü-
 séges feleséget. Karády és Jávor jelen
 szerepükben túlságosan megszokott fi-
 gurák.

Olasz Péter dr.

RADIO

PÉNTEK, FEBRUÁR 11.
 Budapest I.

- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 10.15 Mella Béla-zenekar.
- 11.15 A folyómerők fuvózenekara.
- 11.40 Waltner Károly dr. felolvasása.
- 12.10 Szorakoztató zene.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vörös-
 kereszt bajtársi rádiónyelvétele.
- 14.30 Szalonstós.
- 15.05 Filmdalok.
- 15.30 Juhász Lajos beszél Lóczyai
 Menyhértiről.
- 16.20 Kamarazene.
- 17.00 Rádiózenekar.
- 17.45 Német hallgatóinknak.
- 18.20 Magyar népmuzsika.
- 19.00 Sportközlemények.
- 19.10 Rádiózenekar.
- 19.50 Hős Endre elbeszélése.
- 19.45 A Magyar Revü Tánczenekar.
- 20.10 Albert Ferenc és Pataky Kálmán
 hangversenyének közvetítése.
- 21.00 Laurián Lajos csevegése.
- 21.10 Rósz Emil szalonregyüttese.

Most javíttassa, tisztíttassa kerékpárját JAKAB műszerésznél

Kossuth-utca 5.
 zippzárjavítás

**A külföldieket ellenőrző hiva-
 tal felhívása.** A MTI jelenti: A
 külföldieket ellenőrző országos köz-
 ponti hatóság (Budapest, IX. Fővám-
 tér 8. szám) nyomtatékosan felhívja
 azokat az állandóan Budapesten tar-
 tozkodó külföldi állampolgárokat
 akiknek tartózkodási engedélye 1943
 szeptember hó 1-ig lejárt, illetve a
 hatóságoktól idezést kaptak, hogy
 meghosszabbítsák, vagy meghosszab-
 hitott engedélyüket vegyék át, hala-
 déktalanul jelentkezzenek. Azok el-
 len, akik a felhívásnak nem tesznek
 eleget, kihágás címén eljárás indul,
 esetleg kiutasítják őket az ország ter-
 rületéről. Jelentkezni a Fővámter 8.
 szám alatti hivatalban kell.

**Megjelent az új mérleg-rende-
 let.** A MTI jelenti: A hivatalos
 lap csütörtöki száma közli a rész-
 vénytársaságok és szövetkezetek üz-
 leti eredmények felhasználására vo-
 natkozó új mérlegi rendeletet.

1. A viszonteladó részére, nagyban
 szállított árúért fizetendő összegről.
2. Kávémérésben vagy kifizetésben ott-
 honi fogyasztásra kiszolgáltattott ke-
 nyérért, péksüteményért, tejért, zöldsé-
 gért vagy gyümölcsért.
3. Vendéglőben, kávéházban, kávémér-
 résben, kifizetésben vagy kocsmában a
 külön alkalmazott által kiszolgáltattott
 kenyérért, péksüteményért vagy do-
 hányárúért nyomban kifizetett összeg-
 ről.
4. Kis- és nagyközségben a fűszer-,
 csomage- vagy vegyeskereskedő által ki-
 szolgáltattott cukorka- vagy csokoládé-
 ipari termékért fizetett összegről.
5. A vasuton és hajón a hálóhelyek-
 ért, a turistamenedékházban a hálóhe-
 lyekért, a váró- és éttermi helyiségeken
 kívül a pályaudvarra kiszolgáltattott
 ételért vagy italért, olyan ételért, ame-
 lyet hernyódostályon étteremben szol-
 gálnak ki, ahol meleg étel kiszolgáltatá-
 sára nem kerül a mozgósítások által szabad-

Faelosztás fehér és rózsaszínű ellenőrző lapokra APRÓHIRDETÉSEK

Nagyvárad thj. város polgármestere 767—1944 k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Értesitem a város közönségét, hogy a tűzifa folytatólagos szétosztását a következőkben szabályozom: Minden fehér és rózsaszínű tűzifa ellenőrző lappal rendelkező lakos az alatt felsorolt kereskedőnél és időben 100 kg. tűzifát vehet át, míg bármely szénkereskedőnél 50 kg. szén szerezhet be. Felhívom a kereskedőket, hogy a jelen hirdetményben feltüntetett utcák lakói részére a 100 kg. tűzifa kiszolgáltatása alkalmával a kiszolgáltatást a tűzifa ellenőrző lap január havi rovatába jegyezzék be.

Egyben felhívom a kereskedőket, hogy a betelt falapokat a Közélelmezési Hivatalhoz 24 órában belül minden egyes alkalommal adják be.

Február hó 11-én:

Bihar fatelepen: Gát, Bogár, Tég-lagyár, Csónak, Gém, Margit, Goz-sdu, Kolozsvári-u. 1—52. házszámig.

Február hó 12-én:

Barabás fatelepen: Vasgyár udvar. Mester, Tökölly, Bendeguz, Balogh Adám-utcák.

Február hó 11-én:

Gergely fatelepen: Kolozsvári-utca 53-tól végig Sorompó, Zátony, Zápor, Váltó és Hollós-utcák.

Pallós fatelepen: Pályi-ut. Napsu-gár, Felsődorongos, Almás-utcák.

Február hó 12-én:

Szabó Sára fatelepen: Torda és Hodossy Miklós-utcák.

Pallós fatelepen: Szilvás, Sáros. Uj-

perences, Sövény, Órnagy, Pengő, Szü-ret és Kigyó-utcák.

Február hó 14-én:

Pallós fatelepen: Bihari-út.

Február hó 15-én:

Pallós fatelepen: Bolgár, Buza, Rozs, Széna, Réti Károly, Verdi, Mo-gyoró, Cserfa és Ferenczi István-utcák.

Február hó 16-án:

Pallós fatelepen: Szokoly, Kún, Al-sódorongos-utcák.

Február hó 17-én:

Pallós fatelepen: Sip és Bölöny Sándor-utcák.

Február hó 18-án:

Pallós fatelepen: Csobánc-utcák la-kói.

Jelen hirdetményben meghirdetett tűzifamennyiséget az átvételi naptól számítva 6 napon belül az igénylő átvenni köteles.

Nagyvárad, 1944 február 9.

Dr. Soós István s. k., polgármester.

SPORT

Teljes bizalom kíséri zágrábi útjára a tartalékos NAC-ot

(Nagyvárad.) Hosszas készülődés és rengeteg nehézség leküzdése után, mára mégis annyira érett a NAC zágrábi portyája, hogy a délutáni gyorsulással indulhat. Az utlevek és a vizum ugyan még nincs kész, azonban Krüger Károly sportigazgató a tegnapi nap folyamán előretartott Pestre, hogy mindezeket megszüntesse s mire a csapat felér, minden utazáshoz szükséges okmány rendelkezésre álljon.

Mint az egyesületben hangoztatják, a vizum kérdése igen hátrányosan befolyásolja a csapat utazását, mert csütörtök hajnal helyett csak délután indulhat utnak s Pestről is

csak pénteken indulhatnak tovább úgy, hogy szombaton délután érkezhetnek csak a horvát fővárosba. A pilénésre tehát nem sok idő marad.

Sághy László dr. szakosztály elnökkel beszélgettünk a külföldi portyáról és ezt a felvilágosítást kaptuk:

— Sok nehézséggel járt a portya megszervezése, végre azonban már ott tartunk, hogy ma délután utnak indulhat a csapat. Szegedi, Lóránt és Kovács II. kiesése ellenére sem féltünk a NAC-ot, mert a közvetlen védelem teljes, a Sárvári, Perényi, Deményi fedezetsor is megállja a helyét, a csatársort pedig így képzelem el: Csapó, Barna, Ferenczi, Bodola, Tóth III. Ferenczi az utánpótlás csapatában is közepesatárt játszott, így nem féltünk az első csapatban sem Barna és Bodola között.

Vitéz Jancsó Béla alelnök a csapat lelkesedésében bizik:

— Nagyon jól tudják a fiúk — mondja —, hogy Zágrábban milyen kemény ellenfelet kell leküzdeni, azt is tudják, hogy magyar klubcsapat még nem győzte le otthonában a Gradjanskit és azzal is tisztában vannak, hogy a csapat csak tartalékosan veheti fel a harcot s mindez együttvéve nagyobb akarásra és elszántságra tüzel a fiukat úgy, hogy én legalább döntetlen eredményre számítok.

Megkérdeztük Tóth Matyit is, hogy milyen érzésekkel megy a horvát fővárosba?

— Nagy harca van kilátás a hevesvéri horvátokkal szemben, azonban teljes mértékben átérzezzük, hogy nekünk a sorainkból kiesett sérült és beteg játékosaink helyett is harcolni kell és ez megkettőzi az erőnket, ezzel a felfogással nem lehet kudarcha a zágrábi csata.

Szolgálatos nyónyszertárak:

I. Csoport:

ARANYKERESZT gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martinovich) 16-32.

KORONA gyógyszerár Hitler Adol-utca 1. (Dr Rác Rezső) 13-76.

DIANA gyógyszerár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-58.

SEBENT ISVTAN gyógyszerár, Mik-szath Kálmán-utca 52. (Dr Raáber A.) 14-44.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Kiss Manyi vendégszínházaira a piros csíkos hitelszelvények érvényesek

Csütörtökön, pénteken, szombaton este háromnegyed 7 órai kezdettel, Kiss Manyi felléptével Betnár Béla nagy sikert aratott Homokpad című szatirikus vígjátéka van a színház műsorán, mérsékelten felemelt helyárakkal. Figyelem! Csak felnőtteknek!

Szombaton délután egynegyed 4 órakor, rendez helyárakkal Kiss Manyi felléptével a nagyszerű Fekete Péter kerül színpadra.

Egy boldog pesti nyár, az idény legnagyobb operett-sikere, vasárnap délután 3 órakor és este 6 órakor van.

Népművelődési előadás keretében hétfőn este a Bánk bán van a színház műsorán, filléres helyárakkal. Jegyek a színházi pénztárnál már válthatók. Előkészületben Zilahy Lajos: Hazajáró lélek c. színműve.

MŰSOR:

Csütörtök este háromnegyed 7 órakor: Homokpad, Kiss Manyival.

Péntek este háromnegyed 7 órakor: Homokpad, Kiss Manyival.

Szombaton délután egynegyed 4 órakor: Fekete Péter (Kiss Manyival).

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: Homokpad, Kiss Manyival. Vasárnap délután 3 órakor: Egy boldog pesti nyár.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: Bánk bán.

Kedden és szerdán este 6 órakor: Egy boldog pesti nyár.

Vitéz Bánky Róbert nyilatkozata

„A legcsekélyebb ellentét sincs Páger és az Új Magyar Színház között”

Az Új Magyar Színházban hónapok óta estéről-estére telt házak mellett játsszák Kerecsendi Kiss Mártonnak „Az első” című darabját. Az utóbbi időben többször felmerültek az Új Magyar Színházzal kapcsolatban olyan hírek, hogy a színház rövidesen új darab próbáit kezdi meg, a tervbe-vett előkészületek miatt pedig nézeteltérés történt Páger Antal és vitéz Bánky Róbert igazgató között. Az Új Magyar Színház igazgatója ezzel kapcsolatban a alábbiak közlését kéri: Kerecsendi Kiss Márton darabjának sikere miatt egyelőre szó sincs arról, hogy a darabot belátható időn belül levegyék a műsorról. Majd ezeket mondja: „Sem ebben, sem más kérdésben Páger Antal és az Új Magyar Színház igazgatósága között a legcsekélyebb nézeteltérés sem merült fel így az olyan állításnak, amely a fen-tikkel ellentézik, nincsen alapja.”

Adás-vétel

ANGORA nyulak eladók. Szárnyas üvegajtó és ablakok eladók. Rákóczi-út 28. 548

Ha bármit eladni, vagy venni akar, jöjjön el a „Rekordba”, Hlatky E.-utca 14. szám. 486

KERESEK megvételre egy húzós mázsát. Széchenyi-tér 2, kenyér-üzlet.

BORSEPRÓT minden mennyiségget magas áron veszek. — Gleiber, Nagyvárad, Alsódorongos oldal 2. 553

Hülönfélé

Fertőtlenítést, poloska, moly és mindennemű férgek irtását 38 évj gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 913

NAGYVÁRADI GAZDAK ÉS KISIPAROSOK HITELSZÖVETKEZETE

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja. Gróf Bethlen István. u. 6. 1. Jelzálog és váltókölcson költségmentesen 5 1/2% kamattal 5 évre kapható. 2. Takarékbetét után 4% kamatot adunk. 3. Heti (piculá) betéttel a legjobban neveljük gyermekeinket takarékoságra. Legkisebb betétét 1 pengő.

Zippzárjavítás felelősséggel, Jakab műszerész, Kossuth-u. 5. 64

Debreceni cserélné lakást váradival. Cim a kiadóban. 544

50 pengő jutalmat adok annak, aki elveszett kabátját visszahozza. — Bodnár szabó Szent János-u. 2. Körösoldal felől. 551

Allást nyec

NYOMDÁSZLÁNYOKAT állandó munkára jó fizetéssel felvesz. Bagossy, Bihari nyomdája. 552

HÖMUNKÁSOKAT KERES A VÁROS. Nagyvárad thj. város köztisztasági üzemé hótakarításra alkalmi munkásokat felvesz. Jelentkezni lehet a köztisztasági üzem fuvartelepén, Kaszárnyatér 17. szám alatt.

Perfekt villanyserelőt, aki a motorok kezeléséhez ért, azonnal alkalmazunk. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre a kiadótudatba kérünk. 541

Kifutó fiú 14—15 éves korszal és fixfizetéssel azonnal felvétetik. Takacsné, állomási villamos megálló melletti ujságbódé. 535

KERESZTÉNY fiú kifutónak felvétetik. Teleki-u. 21. Miklovits István. 550

Allást keces

Némi irodai gyakorlattal bíró leány irodai alkalmazást keres gép- és gyorsírás nélkül. Cim a kiadóban. 546

Érettségizett fiatalember, gyáripari, irodai és államszámveteli gyakorlattal, anyagkezelésben jártas, gazdasági ismeretekkel állást keres. Jelige „Azonnala” kiadóba. 530

SZOPTATÓS dajkának ajánlkozok. Szabó Gyuláné, Gillányi-út 61. 549

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

A szerkesztésért felel. Kiadassért felel. Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos főszerekesztő. Szent László-nyomda R-T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforogógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dacs-utca 5. 976m